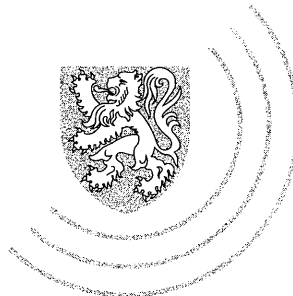


V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 1996-1997

3 maart 1997

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Guy Swennen c.s. –

**houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten
inzake in partneriaat samenwonenden**

ADVIES

van de Raad van State

Zie :

488 (1996-1997)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nrs. 2 en 3 : Amendementen

RAAD VAN STATE

DE VOORZITTER

L. 25.968/1.

Brussel, 27 februari 1997

Mijnheer de Voorzitter,

In antwoord op Uw brief van 10 januari 1997, heb ik de eer U hierbij een uitgifte te zenden van het advies van de Raad van State over een voorstel van decreet houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden, en amendementen op dat voorstel.

Met bijzondere hoogachting.

J.-J. STRYCKMANS

De Heer N. DE BATSELIER
Voorzitter van het Vlaams Parlement

1011 BRUSSEL

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 10 januari 1997 door de Voorzitter van het Vlaams Parlement verzocht hem van advies te dienen over een voorstel van decreet "houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden" en amendementen op dat voorstel, heeft op 13 februari 1997 het volgend advies gegeven :

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG.

De adviesaanvraag heeft betrekking op :

- een voorstel van Vlaams decreet ingediend door de heren Guy SWENNEN, Carlos LISABETH en Peter VANVELTHOVEN, "houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partneriaat samenwonenden";
- een amendement en tekstcorrectie, voorgesteld bij het voornoemde voorstel van decreet door dezelfde indieners;
- een amendement op artikel 2 van bedoeld voorstel, ingediend door de heren Patrick LACHAERT en Karel DE GUCHT;
- een amendement op artikel 3 van bedoeld voorstel, ingediend door laatstgenoemden.

II. STREKKING.

Het voorstel van decreet en de voorgestelde amendementen beogen de tarieven van de successierechten tussen duurzaam samenwonende, niet gehuwde partners gelijk te schakelen met die welke gelden tussen echtgenoten.

1. Huidige situatie.

1.1. Artikel 48 van het Wetboek der Successierechten, zoals voor het Vlaamse Gewest gewijzigd bij het decreet van 20 december 1996 (1), bepaalt het geldende tarief van de rechten van successie en van overgang bij overlijden. Op nalatenschappen in rechte lijn en tussen echtgenoten worden progressief drie tarieven toegepast : 3 % op het gedeelte beneden 2 miljoen frank, 9 % op het gedeelte tussen 2 miljoen frank en 10 miljoen frank en 27 % op het gedeelte erboven. Op erfenissen tussen andere personen dan in rechte lijn of echtgenoten wordt een progressief tarief toegepast waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen drie categorieën :

- 1° broeders en zusters (tarief van 20 % tot 65 %);
- 2° ooms of tantes en neven of nichten (tarief tussen 25 % en 70 %);
- 3° alle andere personen (tarief tussen 30 % en 80 %).

1.2. Het percentage van het recht tussen echtgenoten is eveneens van toepassing :

(1) Decreet van 20 december 1996 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997, B.S. 31 december 1996, derde uitgave.

- tussen echtgenoten uit de echt gescheiden of van tafel en bed gescheiden die gemeenschappelijke kinderen of afstammelingen hebben (1);
- op verkrijgingen door stiefkinderen ("kinderen van de langstlevende echtgenoot van de overleden echtgenoot") (2).

1.3. Niet gehuwde samenwonenden vallen voor de toepassing van dit artikel onder de categorie "alle andere personen" en worden derhalve aan de hoogste tarieven onderworpen.

2. Het voorstel Swennen c.s. (3).

2.1. Artikel 2 van het voorstel, dat de tabel van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten aanvult, stelt de "in partneriaat samenwonenden" gelijk met de echtgenoten voor de toepassing van de tarievenschalen. Hierbij moet worden vastgesteld dat is uitgegaan van de tekst van het Wetboek der Successierechten voor zijn wijziging bij het decreet van 20 december 1996.

-
- (1) Artikel 50, eerste lid, van het Wetboek der Successierechten, zoals voor het Vlaamse Gewest gewijzigd bij het decreet van 20 december 1996.
 - (2) Artikel 50, tweede lid, van het Wetboek der Successierechten, zoals voor het Vlaamse Gewest gewijzigd bij het decreet van 20 december 1996.
 - (3) Vl. P., 1996-97, Stuk 488, nr. 1, en het erratum hierbij.

2.2. Artikel 3 van het voorstel, dat een artikel 48^o toevoegt aan hetzelfde wetboek, geeft vervolgens een omschrijving van wat moet worden verstaan onder "in partneriaat samenwonenden". Het gaat om een cumulatieve reeks voorwaarden :

- twee (en niet meer) samenwonenden, van verschillend of van hetzelfde geslacht;
- de beide personen moeten gedurende twee jaar ononderbroken ingeschreven zijn in een gemeentelijk partneriaatsregister;
- de beide personen moeten gedurende dezelfde periode ononderbroken hebben samengewoond, zoals dit wordt bewezen door een uittreksel uit het bevolkingsregister;
- geen van beide is gehuwd of ingeschreven in een ander partneriaatsregister;
- beiden beschikken over de bekwaamheid om contracten aan te gaan;
- tussen beiden bestaat geen bloed- of aanverwantschap tot de derde graad.

2.3. Ten slotte kan elke partner zijn inschrijving in het partneriaatsregister doen schrappen bij aangetekende brief aan de ambtenaar van de burgerlijke stand. Daardoor neemt het partneriaat een einde twee maanden na ontvangst hiervan.

3. Het amendement Swennen (1).

Dit amendement voegt een uitsluitingscategorie toe aan het voorgestelde artikel 48' van het Wetboek der Successierechten. De Vlaamse regering wordt gemachtigd categorieën van samenwonende personen van verschillend geslacht uit te sluiten van inschrijving in het partneriaatsregister, "uit hoofde van beduidend financieel voordeel dat zij genieten ten opzichte van gehuwden".

4. De amendementen Lachaert - De Gucht (2)

4.1. Ongeveer zoals het voorstel Swennen, stelt het eerste amendement, dat betrekking heeft op artikel 2 van dat voorstel, de "samenwonenden" gelijk met de echtgenoten voor de toepassing van de tarievenschalen, waarbij ook hier moet worden vastgesteld dat is uitgegaan van de tekst van het Wetboek der Successierechten voor zijn wijziging bij het decreet van 20 december 1996 (3). Gelet op het amendement op artikel 3 moet "samenwonenden" blijkbaar worden gelezen als "duurzaam samenwonenden".

(1) Vl. P., 1996-97, Stuk 488, nr. 3.

(2) Vl. P., 1996-97, Stuk 488, nr. 2.

(3) In de toelichting van die amendementen wordt verwezen naar de tekst van vroegere amendementen.

4.2. Vervolgens omschrijft het amendement op artikel 3 van het voorstel - voorgesteld artikel 48' van het voornoemde wetboek - wat moet worden verstaan onder "duurzaam samenwonenden". De voorwaarden die daartoe moeten worden vervuld zijn :

- het moet gaan om twee personen van hetzelfde of van verschillend geslacht;
- die personen moeten gedurende een periode van meer dan drie jaar dezelfde woonplaats hebben, zoals dit wordt bewezen door een uittreksel uit de bevolkingsregisters en door de registratie van het samenlevingscontract in een samenlevingsregister.

III. ALGEMENE OPMERKINGEN.

1.1. Krachtens artikel 3, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, zijn het successierecht en het recht van overgang bij overlijden gewestelijke belastingen. Het Vlaamse Gewest is, blijkens artikel 4, § 2, van dezelfde bijzondere wet, bevoegd om met betrekking tot die belastingen de aanslagvoet en de vrijstellingen te wijzigen.

1.2. Hierbij mag echter niet uit het oog worden verloren dat de gewesten in beginsel - d.w.z. behoudens toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen - niet bevoegd zijn om regelgevend op te treden op het vlak van het erfrecht als zodanig.

Anders gezegd, de gewesten kunnen niet op grond van hun fiscale bevoegdheden ingrijpen in de federaal bepaalde regels inzake erfrecht tussen gehuwden of niet-gehuwden. Zo kunnen de gewesten bv. niet :

- de orde van de wettelijke erfopvolging wijzigen (1);
- de erfopvolging van de langstlevende echtgenoot, inzonderheid op het vlak van de gezinswoning, uitbreiden tot ongehuwd samenwonenden (2);
- afbreuk doen aan de federale wetsbepalingen betreffende het beschikbare gedeelte en de wettelijke reserve van een nalatenschap in geval van overlevende kinderen (3).

1.3. Meer bepaald is met betrekking tot niet-gehuwde samenwonende partners in de huidige stand van de federale wetgeving een testamentaire beschikking vereist, waarbij de

-
- (1) Art. 723, eerste lid, B.W. : De wet bepaalt de orde van erfopvolging tussen de erfgenamen.
Art. 731 B.W. : De erfenissen komen toe aan de kinderen en afstammelingen van de overledene, aan zijn noch uit de echt noch van tafel en bed gescheiden echtgenoot, aan zijn bloedverwanten in de opgaande lijn en aan zijn bloedverwanten in de zijlijn, in de orde en overeenkomstig de regels die hierna worden bepaald.
Zie voorts art. 732 en volgende B.W.
- (2) Art. 745bis tot 745septies en art. 915bis B.W. Zie ook art. 917 j^o 921 B.W., op grond waarvan ook de erflater in bepaalde gevallen en abstractie makend van de eventuele successierechten, evenmin uit eigen wil het vruchtgebruik van de gezinswoning kan toekennen aan de langstlevende partner.
- (3) Art. 913 en volgende B.W.

erflater beschikt over het deel van zijn of haar goederen dat de overlevende samenwonende partner zal erven (1). Die testamentaire beschikking is op straffe van nietigheid onderworpen aan de voorwaarden en beperkingen van de federale regelgeving (2).

2. Bij het uitoefenen van de bevoegdheid om de aanslagvoeten te bepalen van de op iedere erfopvolging toepasselijke successierechten, dienen de gewesten de beginselen van de gelijkheid en de niet-discriminatie in acht te nemen. Binnen de door die beginselen gestelde limieten, welke ter beoordeling staan aan het Arbitragehof, kunnen zij de maatschappelijke keuzen maken voor het invoeren van onderscheiden aanslagvoeten : lineair of progressief, verschillend in functie van het behoren tot bepaalde categorieën van personen, welke tot nog toe werden onderscheiden naargelang hun bloed- en aanverwantschap.

(1) Uit recente cassatierechtspraak in verband met het overspelig concubinaat en uit de rechtspraak van de hoven van beroep over het eenvoudige concubinaat trekt P. SENAËVE de conclusie dat het niet-overspelige concubinaat als dusdanig niet langer bestempeld kan worden als een verhouding die ongeoorloofd is (P. SENAËVE, "De rechtswaardering van het concubinaat in België anno 1992", in P. SENAËVE (ed.), *Concubinaat, de buitenhuwelijkse tweerelatie*, Leuven, Acco, 1992, 34-39, 43 en 48-49; P. SENAËVE, "Familierechtelijke aspecten van ongehuwd samenwonen", in Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen (ed.), *Ongehuwd Samenwonen*, Deurne, Kluwer, 1996, 79-83).

(2) Inzonderheid art. 967 en volgende B.W. Ook zou de rechter ertoe gebracht kunnen worden te oordelen dat een gift in concreto ongeoorloofd is en deze nietig verklaren., nl. wanneer het bewijs wordt geleverd dat een determinerend motief van de gift erin bestaat seksuele betrekkingen te doen ontstaan, in stand te houden of te vergoeden.

3. Hierbij kan echter worden gewezen op de volgende rechtsproblemen.

3.1. Tot nog toe wordt het successierecht geheven en worden de tarieven bepaald op een burgerrechtelijke basis : determinerend zijn rechtsfeiten en rechtshandelingen zoals overlijden - wat aanleiding geeft tot de heffing -, afstamming, bloedverwantschap, huwelijk, echtscheiding, adoptie, uiterste wilsbeschikking, enz. De belastbare grondslag wordt vastgesteld met inachtneming van de regels van het burgerlijk recht. Ook de tarieven zijn gelijklopend : ze variëren naargelang de graad van bloed- en aanverwantschap tussen de erflater en de erfgenamen. Op die beginselen wordt nu ten gunste van ongehuwde samenwonenden een uitzondering gemaakt, doordat de hoogte van het tarief niet meer functie is van een volgens de regels van het burgerlijk recht bepaalde band, doch van een vanuit burgerlijk recht als feitelijk te beschouwen toestand (1), het samenwonen onder bepaalde voorwaarden. Die feitelijke situatie, welke volgens de indieners van het voorstel de uiting vormen van een nieuwe maatschappelijke realiteit, wordt voor de heffing van het successierecht gelijkgesteld met het wettig huwelijk.

3.2. Eerste vraag hierbij is of de decreetgever zich aldus niet begeeft op een terrein dat niet het zijne is, namelijk dat van het burgerlijk recht. Men zou immers kunnen

(1) Ofschoon men meestal kan vaststellen dat deze situatie wel degelijk berust op een aantal afspraken tussen de betrokkenen.

stellen dat hij, naast het huwelijk, aan een andere samenlevingsvorm bepaalde rechtsgevolgen verbindt (1). Daartoe kan hij enkel geacht worden bevoegd te zijn in het kader van de impliciete bevoegdheden bedoeld in artikel 10 juncto artikel 19, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Zulks betekent dat het decreet een door de Grondwet of de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de federale wetgever voorbehouden aangelegenheid of een aangelegenheid die tot de residuaire bevoegdheid van de federale overheid behoort, slechts kan regelen indien zulks "noodzakelijk" is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het gewest, eensdeels, en indien voldaan is aan de door de rechtspraak van het Arbitragehof gestelde dubbele voorwaarde dat de tot de gereserveerde bevoegdheid van de federale wetgever behorende aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en dat de weerslag op de betrokken aangelegenheid slechts marginaal is, anderdeels (2).

-
- (1) Zoals gezegd heeft de niet-verwante samenwonende geen recht om te erven, zodat een uiterste wilsbeschikking steeds vereist is.
- (2) Zie onder meer de arresten nrs. 32/92 van 23 april 1992, considerans B.3.6, en 4/93 van 21 januari 1993, considerans B.4.b.

3.3. Ook indien men aanneemt dat de decreetgever louter fiscale gevolgen verbindt aan een door hem erkend feit - dat daardoor een rechtsfeit wordt - te weten het duurzaam samenwonen, blijft er de vaststelling dat hij er hier, om het bewijs van dat feit te vergemakkelijken (1) toe genoopt wordt een bewijssysteem te organiseren dat parallel loopt met het bestaande civielrechtelijk en administratiefrechtelijk systeem, het zg. partneriaatsregister, dat krachtens het decreetsvoorstel naast en buiten de registers van de burgerlijke stand en de bevolkingsregisters wordt gecreëerd (2). Daartoe is hij, strikt genomen, ook niet bevoegd.

-
- (1) Onvermijdelijk zullen problemen met de bewijsvoering rijzen wanneer rechtsgevolgen verbonden worden aan een handeling of feit waarvan het bestaan niet blijkt uit een geschreven akte.
 - (2) Bij het koninklijk besluit van 12 juni 1996, tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juni 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister en het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende het verkrijgen van informatie uit de bevolkingsregisters en uit het vreemdelingenregister werd de mogelijkheid gecreëerd in het bevolkingsregister melding te maken van het bestaan van een huwelijkscontract of een "vermogensrechtelijk contract gesloten met één of meer personen die niet onderworpen zijn aan het huwelijksvermogenstelsel". Of de Koning daartoe de nodige rechtsgrond kon vinden in de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, kan worden betwijfeld. Hoe dan ook gaat het hier om nog iets anders dan om wat het voorstel verstaat onder "partneriaatsregister", vooral omdat het bestaan van een "vermogenscontract" vereist is, voorwaarde welke de indieners van het voorstel van decreet en de amendementen erop niet wensen te stellen.

In zoverre aan dat register geen andere functie wordt toebedeeld dan als bewijsmiddel in het kader van de toepassing van het verlaagd tarief inzake successierechten, zou zulks wellicht kunnen worden gebillijkt als impliciete bevoegdheid. Er dient hierbij echter wel te worden opgemerkt dat het voorstel nalaat de gemeenten uitdrukkelijk te gelasten met het bijhouden van zulk een register (1).

3.4. Hoe dan ook staat het de decreetgever echter niet in het voorgestelde artikel 48³ te bepalen dat het einde van het partneriaat ingaat twee maanden na ontvangst van een aangetekende brief, welke de partner die zich wil laten schrappen stuurt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand. Vooreerst kan dit "einde van het partneriaat" enkel betrekking hebben op het eventuele einde van de gelijkschakeling met gehuwden voor de toepassing van het tarief der successierechten. Indien het laatste lid van het voorgestelde artikel een andere betekenis zou hebben in de ogen van de indieners ervan, dan is het door bevoegdheidsoverschrijding aangetast. Zo mag deze bepaling bv. niet ertoe strekken een opzegtermijn te bepalen voor de eventuele afspraken gemaakt in een vermogenscontract (2).

-
- (1) De decreetgever kan dat op grond van artikel 46 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.
 - (2) Het "einde van het partneriaat" regelen heeft bovendien weinig zin. Een partner zal immers steeds op twee manieren, eventueel tezamen, de verdere toepassing van artikel 48³ kunnen vrijdelen, nl. door een einde te stellen aan het effectief samenwonen of door een wijziging van de testamentaire beschikkingen.

3.5. Bovendien rijst nog de vraag of de Vlaamse decreetgever, door voor de toepassing van de successierechten aan het ongehuwd samenleven dezelfde rechtsgevolgen te verlenen als aan het wettig huwelijk - situaties welke het burgerlijk recht zoals gezegd nog steeds totaal verschillend beoordeelt - de beginselen van gelijkheid en van niet-discriminatie van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt.

3.6. De problematiek van het ongehuwd samenwonen heeft in het, ook nabije, verleden reeds aanleiding gegeven tot het innemen van controversiële standpunten in politieke en andere kringen. Men kan verwachten dat dit ook in de nabije toekomst nog het geval zal zijn, onder meer met betrekking tot het onderhavige voorstel van decreet. Het is trouwens in de gegeven omstandigheden niet mogelijk om de vraag of ongehuwd samenwonenden moeten of mogen worden behandeld als wettig gehuwden eenduidig met ja of neen te beantwoorden. Wat dat betreft dient te worden verwezen naar de gekende rechtspraak van het Arbitragehof, volgens welke de grondwettelijke regels van de gelijkheid voor de wet en van de niet-discriminatie niet uitsluiten dat een verschil in behandeling wordt tot stand gebracht, voor zover echter voor het gehanteerde criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met betrekking tot het doel en de gevolgen van de ter beoordeling staande norm. Het gelijkheidsbeginsel is

geschonden wanneer vaststaat dat de aangewende middelen niet redelijkerwijze evenredig zijn met het beoogde doel (1).

Alleszins kan sterk worden betwijfeld of het gelijkheidsbeginsel wel toelaat dat, eensdeels, ongehuwd samenwonenden van hetzelfde of van verschillend geslacht gelijkgesteld worden met gehuwden, terwijl anderdeels, blijkens het voorgestelde artikel 48³, tweede lid, derde streepje, van het voorstel Swennen, die gelijkstelling wordt geweigerd aan personen, al dan niet van hetzelfde geslacht, die mekaars bloed- of aanverwant zijn, zoals bijvoorbeeld duurzaam samenwonende ongehuwde broers en zusters.

IV. BIJZONDERE OPMERKINGEN.

1. Het voorstel Swennen c.s.

1.1. Het voorstel laat na te bepalen dat de voorwaarde van samenwonen nog moet zijn vervuld op het tijdstip waarop de nalatenschap openvalt. Zoals het voorstel is geredigeerd blijft de gelijkschakeling voor de successierechten met gehuwden verworven ook nadat aan het samenwonen een einde is gekomen.

(1) Zie o.m. Arbitragehof, arrest nr. 23/89 van 13 oktober 1989, overweging B.1.3; arrest nr. 18/90 van 23 mei 1990, overweging B.8; arrest nr. 42/90 van 21 december 1990, overweging B.2; arrest nr. 8/91 van 18 april 1991, overweging B.6; arrest nr. 34/93 van 6 mei 1993, overweging B.2.; arrest nr. 64/94 van 14 juli 1994, overweging B.4.

1.2. De gelijkstelling van samenwonenden met gehuwden is met dit voorstel beperkt tot de toepassing van de tarieven als bedoeld in artikel 48 van het Wetboek der Successierechten. Ook andere bepalingen van dat wetboek hebben echter betrekking op de situatie van gehuwden. Indien het de bedoeling is van de indieners van het voorstel de gelijkschakeling ook op andere bepalingen betrekking te laten hebben, dan moet de verwijzing naar artikel 48 worden aangevuld met een opsomming van alle relevante artikelen of nog, moet de gelijkstelling gebeuren "voor de toepassing van dit wetboek".

Alleszins lijkt het moeilijk te verantwoorden, eenmaal de keuze is gemaakt om de samenwonenden voor de tarieven met gehuwden gelijk te stellen, dit niet evenzo te doen voor de op die tarieven toepasselijke verminderingen (artikel 56, zoals gewijzigd bij het decreet van 20 december 1996). Zie eveneens artikel 48², artikel 55bis, artikel 60bis, en eventueel andere bepalingen.

2. Het amendement Swennen.

2.1. Dit amendement voert een ongelijke behandeling in tussen eensdeels de gehuwden en de samenwonenden die voldoen aan de voorwaarden om voor de successierechten met gehuwden te worden gelijkgesteld en anderdeels de samenwonenden van verschillend geslacht die van deze gelijkstelling worden uitgesloten "uit hoofde van beduidend financieel voordeel dat zij genieten ten opzichte van gehuwden".

De indiener van het amendement geeft geen eigen voorbeelden van categorieën van personen die uitgesloten moeten worden. Men vergelijkte met weduwen en weduwnaars die, door te hertrouwen, althans tijdelijk, hun pensioen verliezen. De uitbetaling ervan wordt geschorst zolang het nieuwe huwelijk duurt. In geval van ongehuwd samenwonen geldt die schorsing niet (1). De federale wetgever heeft tot nog toe niet gemeend daartegen te moeten optreden. In bepaalde gevallen - maar dat hangt dan telkens van de concrete situatie af - kunnen ook voor andere sociaalezekerheidsregelingen twee sociaalverzekerden er beter aan toe zijn om elk als alleenstaande een uitkering te ontvangen in plaats van als samenwonende. Vraag is echter of dit financieel voordeel "beduidend" kan worden genoemd, zeker in vergelijking met het nadeel aan de hoogste tarieven voor de successierechten te worden onderworpen. Voor de meeste regelingen in de sociale zekerheid worden samenwonenden echter gelijkgesteld met gehuwden.

Het amendement wijkt af van de basisoptie om het beginsel van de gelijke behandeling door te voeren tussen het samenleven binnen het huwelijk en de buitenhuwelijkse tweerelatie. Dit verschil in behandeling van bepaalde groepen samenwonenden, die overigens voldoen aan de decretale voorwaarden, staat niet kennelijk in verband met

(1) P. SENAËVE, "De rechtswaardering van het concubinaat in België anno 1992", in P. SENAËVE (ed.), *Concubinaat, de buitenhuwelijkse tweerelatie*, Leuven, Acco, 1992, 23-24, W. VAN EECKHOUTTE, "Sociaalrechtelijke aspecten van ongehuwd samenwonen", in Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen (ed.), *Ongehuwd samenwonen*, Deurne, Kluwer, 1996, 158.

de aard of het doel van de belasting. Zij lijkt daarom ongrondwettig. Overigens kan moeilijk worden ingezien hoe de fiscale administratie tot de bevinding zal kunnen komen dat bepaalde samenwonenden een "beduidend financieel voordeel genieten ten opzichte van gehuwden" en deswege van de gunstiger regeling moeten worden uitgesloten, zonder op verregaande wijze binnen te dringen in hun privé-leven.

2.2. In ondergeschikte orde vereist het legaliteitsbeginsel in fiscale zaken, verwoord in de artikelen 170, § 2, en 172, tweede lid, van de Grondwet dat eventuele uitsluitingen door de decreetgever zelf met voldoende zekerheid moeten worden bepaald. Te dezen leidt het amendement ertoe dat de decreetgever die bevoegdheid delegeert aan de regering. Aan deze mag echter slechts de machtiging worden gegeven om aspecten te regelen die niet uitdrukkelijk de schuld van de belastingplichtige raken (1), wat hier niet het geval is.

3. De amendementen Lachaert en De Gucht.

3.1. Zoals bij het voorstel Swennen kan worden aanbevolen om uitdrukkelijk te bepalen dat het samenwonen nog moet bestaan op het tijdstip waarop de nalatenschap openvalt.

(1) A. ALLEN, Handboek van het Belgische Staatsrecht, Deurne, Kluwer, 1995, 780.

3.2. Gelet op het amendement op artikel 3, dient in het amendement op artikel 2 de voorgestelde toevoeging "of samenwonenden" te worden gelezen als "of duurzaam samenwonenden". Ingevolge de wijziging van artikel 48 bij het decreet van 20 december 1996 moet de tekst daarenboven als volgt worden gesteld :

"Artikel 48, tweede lid, van het Wetboek der Successierechten, gewijzigd bij het decreet van 20 december 1996, wordt vervangen als volgt :

«Tabel I bevat het tarief in rechte lijn en tussen echtgenoten of duurzaam samenwonenden»".

4. Inwerkingtreding.

Noch het voorstel noch de ingediende amendementen bevatten regels inzake inwerkingtreding. Dit betekent dat het decreet in werking treedt tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. De nieuwe tarieven zullen dus van toepassing zijn op nalatenschappen van samenwonenden die vanaf diezelfde datum openvallen.

Die samenwonenden zullen echter de duurzaamheid van hun relatie enkel kunnen aantonen op de wijze die de wetsvoorstellen toelaten, inzonderheid de inschrijving in een partneriaatsregister gedurende twee jaren resp. registratie van een samenlevingscontract in een samenlevingsregister sedert drie jaren. Zulks houdt in dat personen die thans duurzaam samenwonen de eerstkomende twee of drie jaren niet in aanmerking komen voor toepassing van deze wetsvoorstellen.

Het voorstel zou dan ook kunnen worden aangevuld met overgangsregels ten behoeve van wie nu reeds aan de voorwaarden voldoet.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
M. VAN DAMME,	staatsraden,
D. ALBRECHT,	
Mevrouw : Y. MERCHIEERS,	assessoren van de
de Heer : H. COUSY,	afdeling wetgeving,
Mevrouw : A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS.

J. DE BRABANDERE.